

14 kwietnia 2020 r.

Trybunał Konstytucyjny
al. Jana Chrystiana Szucha 12A
00-918 Warszawa

Skarżący:

G K

Skarga

Niniejszym, w imieniu własnym, wnoszę o stwierdzenie niezgodności art. 64 §1 Kodeksu Postępowania Cywilnego oraz art. 2 ust. 1 oraz art. 3 pkt 5 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki z dnia 17 czerwca 2004 r. (dalej: 'Ustawa') z art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie w jakim pozbawia on statusu strony (lub uczestnika postępowania) w postępowaniu cywilnym pełnomocnika ustanowionego przez Sąd z urzędu dla powoda lub pozwanego w postępowaniu procesowym (lub odpowiednio wnioskodawcy lub uczestnika w postępowaniu nieprocesowym) w postępowaniu wszczętym na podstawie Ustawy, w przedmiocie skargi złożonej w imieniu własnym przez tego pełnomocnika na opóźnienie wydania przez Sąd postanowienia w przedmiocie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Stan faktyczny

Dnia kwietnia 2015 r. zostałem wyznaczony przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w W na pełnomocnika z urzędu dla uczestniczki postępowania nieprocesowego prowadzonego w Sądzie Rejonowym w L w sprawie o sygnaturze .

W powyższej sprawie, dnia sierpnia 2017 r. zostało wydane postanowienie Sądu w którego pkt 2 Sąd postanowił zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki koszty postępowania, szczegółowe ich wyliczenie pozostawiając referendarzowi sądowemu. Pomimo upływu ponad dwóch lat, przedmiotowe postanowienie nie zostało wydane przez referendarza. W dniu października 2019 r. wniosłem więc do Sądu Okręgowego w imieniu własnym skargę na przewlekłość postępowania na podstawie Ustawa. Postanowieniem z dnia stycznia 2020 r., ww. Sąd odrzucił moją skargę argumentując, że zgodnie z art. 2 ust. 1 oraz art. 3 pkt 5 Ustawy, ww. skargę może

wnieść jedynie strona, interwenient uboczy i uczestnik postępowania. Sąd stwierdził, że skargę wniosłem w imieniu własnym, jako pełnomocnik uczestniczki postępowania, nie zaliczam się zatem do żadnej z kategorii, o których mowa w zdaniu poprzednim.

Uzasadnienie terminu wniesienia skargi

Wyżej wymienione postanowienie Sądu Okręgowego z dnia stycznia 2020 r. o odrzuceniu skargi otrzymałem w dniu 30 marca 2020 r.. Niniejszą skargę do Trybunału składam więc w ustawowym 3-miesięcznym terminie. Dowodem na złożenie skargi w terminie jest data ww. postanowienia Sądu (stycznia 2020 r.) oraz data pisma przewodniego, do którego załączone było ww. postanowienie (marca 2020 r.). Daty te potwierdzają, że niniejsza skarga została złożona w 3 miesięcznym terminie od dnia otrzymania ww. pism, ponieważ nie mogłem ich otrzymać wcześniej niż marca 2020 r. (data pisma przewodniego). Nawet gdyby przyjąć datę postanowienia o odrzuceniu skargi (stycznia 2020 r.), wciąż zachowany byłby termin 3 miesięczny. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 22 października 2015 r. w sprawie o sygnaturze SK 28/14 potwierdził zaś brak możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie wydane w postępowaniu o stwierdzenie przewlekłości postępowania. Postanowienie Sądu z dnia stycznia 2020 r. o odrzuceniu mojej skargi nie mogło być więc przeze mnie zaskarżone.

Na wyżej wymienione postanowienie Sądu Okręgowego z dnia stycznia 2020 r. o odrzuceniu skargi nie został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Uzasadnienie prawne

Zgodnie z pkt 1 uchwały Sądu Najwyższego z 8 lutego 2012 r., sygn. akt III CZP 2/12: *Na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przysługuje zażalenie pełnomocnikowi ustanowionemu przez sąd.* Zgodnie zaś z pkt 1 uchwały Sądu Najwyższego z 20 maja 2011 r., sygn. akt III CZP 14/11: *Pełnomocnikowi ustanowionemu przez sąd przysługuje zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji rozstrzygające o ponoszonych przez Skarb Państwa kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.* Skoro pełnomocnik ustanowiony z urzędu ma legitymację procesową do złożenia we własnym imieniu zażalenia w przedmiocie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, oznacza to, że na podstawie art. 64 §1 Kodeksu Postępowania Cywilnego jest on stroną postępowania zażaleniowego. Legitymacja procesowa pełnomocnika do wniesienia przedmiotowego zażalenia wynika z istnienia roszczenia materialnoprawnego pełnomocnika wyznaczonego z urzędu, wobec Sądu obowiązane do wypłaty wynagrodzenia temu pełnomocnikowi, lub wobec strony postępowania (zgodnie z art. 122 § 1 KPC). Status strony w tym przypadku należałoby zatem wiązać z istnieniem uprawnienia materialnoprawnego po stronie pełnomocnika. Zgodnie zaś z art. 122 §1 Kodeksu Postępowania Cywilnego, nie ma przy tym znaczenia, że Sąd zasądził koszty na rzecz Uczestniczki, a nie bezpośrednio na rzecz pełnomocnika.

Pozbawienie pełnomocnika możliwości wniesienia skargi na przewlekłość postępowania dotyczącej przysługującego mu wynagrodzenia, pozbawia go jakichkolwiek praw do uzyskania tego wynagrodzenia w przypadku gdy Sąd uporczywie nie wydaje postanowienia w tym zakresie. Tak jest w przedmiotowym przypadku gdzie Sąd już od prawie trzech lat nie wydaje postanowienia w przedmiocie wynagrodzenia pełnomocnika, czym w nieuzasadniony sposób de facto pozbawia go prawa do tego wynagrodzenia. Pełnomocnik nie ma zaś możliwości dochodzenia swoich praw na drodze sądowej (złożenia skargi na przewlekłość postępowania), a więc naruszone jest uprawnienie przysługujące mu na mocy art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Pełnomocnikowi, zgodnie z wyżej wymienionymi uchwałami Sądu Najwyższego, przysługuje prawo do złożenia we własnym imieniu zażalenia na postanowienie Sądu, a więc do bycia stroną w postępowaniu zażaleniowym. Jeżeli jednak Sąd pierwszej instancji nie wydaje takiego postanowienia, wówczas złożenie zażalenia na to postanowienie nie jest możliwe, co de facto pozbawia pełnomocnika ustanowionego z urzędu prawa do sądu. Jest to także naruszenie zasady niedyskryminacji (art. 32 ust. 1 Konstytucji) pełnomocnika ustanowionego z urzędu jako strony postępowania wobec innych stron (uczestników) postępowania. Należy bowiem zauważyć, że zgodnie z ww. uchwałami Sądu Najwyższego pełnomocnikowi przysługują wprawdzie prawa strony w zakresie złożenia zażalenia na postanowienie dotyczące jego wynagrodzenia, ale jednocześnie zgodnie ze stanowiskiem Sądu Okręgowego przywołanym w postanowieniu z dnia stycznia 2020 r., jedno z uprawnień strony, czyli wniesienie skargi na przewlekłość postępowania, już mu nie przysługuje. Pełnomocnik ustanowiony z urzędu jest zatem dyskryminowany wobec innych stron postępowania, którym przysługuje nie tylko uprawnienie do złożenia zażalenia, ale także uprawnienie do złożenia skargi na przewlekłość postępowania. Brak możliwości wniesienia skargi na przewlekłość postępowania uniemożliwia pełnomocnikowi wniesienie zażalenia.

Radca Prawny

G K

Załącznik:

- postanowienie Sądu Okręgowego z dnia stycznia 2020 r. wraz z pismem przewodnim z dnia marca 2020 r.
- trzy odpisy niniejszego pisma wraz z załącznikami.